

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

1

Maana Yake Kwako Leo

2

Miaka kadhaa iliyopita ndugu mmoja aitwaye Marsh alitambua ya kwamba shangazi yake alikuwa amefariki na alimhusisha katika wosia wake. Wosia ulisomeka hivi: Kwa mpendwa Steven Marsh, ninakuachia Biblia yangu kubwa pamoja na vyote ilivyo navyo, pamoja na masalio ya mali yangu. Naam, baada ya kulipa madeni, fedha kiasi tu cha mali yote ndiyo iliyosalia.

Hiyo fedha ilimalizika upesi, na ndugu Marsh alisalia tu na ile Biblia kubwa, aliyokuwa ameiweka kwenye kasha kwenye chumba cha juu kabisa cha ghorofa. Steven Marsh ilibidi astaafu katika ujira mdogo. Aliishi katika umaskini kwa miaka thelathini.

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

3

(Video: sek 9) Hatimaye, akiwa katika umri wa miaka ya 90, aliamua kuhamia nyumbani kwa mwanae. Wakati akifunga mizigo yake, aliiona Biblia ya shangazi yake na akaanza kuipekua.

Bw.Marsh alishangaa kukuta noti za fedha zikiwa kimesambaa katika kurasa mbalimbali.

Alihesabu zaidi ya dola elfu tano za kimarekani fedha taslimu, fedha nyingi sana wakati huo.

Mtu huyu alikuwa amekaa muda mrefu sana wa maisha yake katika ufukara wakati angelikuwa tajiri. Kulikuwa na hazina pale pale katika vidole vyake ndani ya Neno la Mungu.

Je, yawezekana pia ya kwamba sisi pia,tunayo hazina ya ajabu katika vidole vyetu?

Wapo mamilioni wanaoamini ya kwamba Biblia ni kitabu cha kushangaza zaidi kilichowahi kuandikwa.

Wanasadiki ya kwamba Biblia ni kitabu kilicho vuviwa na Mungu na kinayo maelekezo yasaidiayo kupata uzima wa milele.

Watu wa kila taifa, na lugha, na jamaa wamelikubali neno la Mungu kama libadilishalo maisha, kama tunu ya thamani.

Watu wengine wanayo mashaka mazito. Wanayo maswali mengi.

4

Sasa je, vipi juu ya kitabu kinachouzwa sana kuliko vyote duniani - Biblia Takatifu? Je, yaweza

kuaminiwa? Je, inasema ukweli? Je, iko sahihi?

Baadhi ya watu husema waweza kuiamini Biblia bila wasiwasi wowote. Wengine husema huwezi. Ni nani aliyesahihi?

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

5

Na jibu ni la muhimu, kwa sababu kama Biblia NI ya kweli, basi uiamini usiamini inasalia kuwa swala la uzima na mauti!

Kama Biblia ni ya kweli, hatima yako nzima ya milele inategemea kama unaiamini na kuikubali. Kile unachokiamini kuhusu Biblia kinafanya tofauti yote katika kile unachokiamini kuhusu Mungu.

Kuna mahali pamoja tu peke yake uwezapo kupata picha safi na bayana ya Mungu, na hapo ni kwenye Biblia. Kwa kweli, hiyo ndiyo sababu Biblia ilitolewa kwetu.

6

Inatuambia juu ya Mungu asiyeonekana ambaye twaweza tu kumjua kwa kusoma ujumbe ambao ameutuma kupitia kwa manabii wake na Mwana wake kumfunua Yeye Mwenyewe kwetu.

7

Hivyo hebu na tuangalie kitabu hiki kikuu, Biblia, kinachoitwa pia Neno la Mungu, na tuone kama twaweza kuthibitishiwa kama ni cha kweli au la, kama chaweza kuaminiwa ama la.

8

Biblia kwa kweli si tu kitabu kimoja, bali ni maktaba nzima ya vitabu ndani ya jalada moja.

Biblia inavyo vitabu 66 vilivyoandikwa nyakati tofauti na waandishi tofauti kwa zaidi ya miaka 1,600.

Kuna vitabu 39 katika Agano la Kale na vitabu 27 katika Agano Jipya.

9

Watu tofauti tofauti arobaini na watano waliandika vitabu hivi, na bado tunaona kwao maafikiano ya kushangaza yawezayo kuelezewa tu na ukweli ya kwamba walikuwa na chanzo kimoja cha yale waliyoyaandika.

Huu mwafaka ulio kamili ulitokea hata ingawa wengi wa hawa waandishi wa vitabu hivi hawakupata hata kuonana.

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

10

Walitokana na shughuli au taaluma mbalimbali. Baadhi walikuwa wavuvi, baadhi walikuwa wachungaji wa kondoo, baadhi wafalme, baadhi viongozi wa serikali, baadhi wakulima, baadhi wahubiri, baadhi mawaziri, mganga pia - watu tokea aina zote za maisha.

11

(Video: sek. 13) Bado unaona kuna umoja kamili na upatano kati ya vitabu walivyoandika. Ni muujiza, hakika!

Huu mwafaka waweza tu kuelezeka kwa kutambua ya kwamba Mungu alitupatia Kitabu hiki ili aweze kuwasiliana nasi juu ya mapenzi yake kwetu.

12

(Fungu: 2 Petro 1:21 HNKK)

Maana hakuna ujumbe wa kinabii unaotokana na matakwa ya binadamu, bali watu walinena ujumbe wa Mungu wakiongozwa na Roho Mtakatifu.

13

(Fungu: 2 Timotheo 3:16 - 17)

Mtume Paulo aliandika:

Maandiko yote Matakatifu yameandikwa kwa uongozi wa Mungu, na yanafaa katika kufundishia ukweli,

14

kuonya, kusahihisha makosa, na kuwaongoza watu waishi maisha adili

15

ili mtu anaye mtumikia Mungu awe mkamilifu, na tayari kabisa kufanya kila tendo jema.

2 Timotheo 3:16,17.

Sababu iliyomfanya Mungu achague mbinu hii ya mawasiliano - kuna nasi katika njia ya maandishi-ni hii- njia iliyokuwepo awali ya mawasiliano kati Yake na mwanadamu ilikuwa imekatwa na dhambi.

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

16

Wakati Mungu na mwanadamu walipotembea na kuzungumza pamoja Edeni, hakukuwa na hitaji la nabii kuandika kile ambacho Mungu alitaka mtu ajue.

17

Wakati Adamu alipotenda dhambi, alijificha mbali na Mungu, kwani aliogopa na alikuwa na hatia kutokana na kile alichokuwa amekitenda. Mungu alipomuuliza Adamu wapi alipokuwa, Adamu alijibu,

18

MWANZO 3:10

...Nalisikia
sauti yako
bustanini,
nikaogopa,...
Nikajificha.

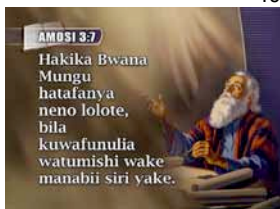
(Fungu: Mwanzo 3:10)

....Nalisikia sauti yako bustanini,
nikaogopa,.....nikajificha.
Mwanzo 3:10.

19

Mungu hakuendelea tena kuzungumza uso kwa uso. Alichagua kufunua yale aliyotaka tuyajue kupitia kwa manabii wake, kupitia kwa Mwana Wake.

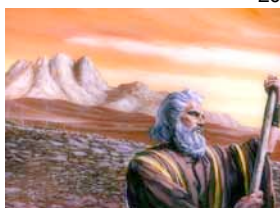
20

AMOSI 3:7

Hakika Bwana
Mungu
hatafanya
neni lolote,
bila
kuwafunulia
watumishi wake
manabii siri yake.

(Fungu: Amosi 3:7)

Hakika Bwana Mungu hatafanya neno lolote, bila kuwafunulia watumishi wake manabii siri Yake.

21

Mungu alimvuvia Musa kuandika kitabu cha Ayubu na vitabu vya awali vitano vya Agano la Kale, ambavyo kwa pamoja vinaitwa Sheria. Hii ilikuwa nyakati za miaka ya 1500 KK.

22

Wakati huu Israeli ilikuwa imekuwa hadi kufikia taifa kubwa lenye watu milioni kadhaa na Mungu alihitaji kuwasiliana mapenzi Yake katika namna ya maandishi.

Huu ndio wakati sahihi ambapo maandishi ya ki-alfabeti, kuacha yale kutumia picha, yaligunduliwa.

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

23

Watu wangeweza sasa kusoma Amri Kumi ambazo Mungu aliandika kwa vidole Vyake mwenyewe na Kitabu cha Sheria ambacho Musa aliandika kwa niaba ya Mungu.

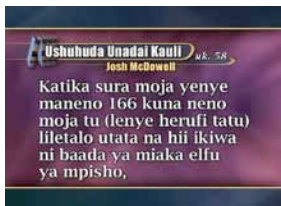
24

Lakini swali linasalia: Je, Biblia bado ni sahihi na ya kutegemewa, kama vile Mungu alivyoitoa? Hadi mwaka 1947, maandishi ya awali kuliko yote ya Agano la Kale zilikuwa nakala tokea mwaka wa 900 B.K.

25

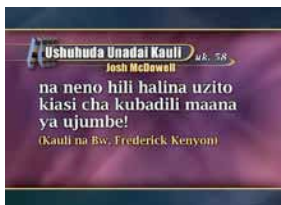
gombo la Isaya lililopatikana lilionekana kurudi nyuma hadi mwaka wa 125 K.K. Lilikuwa limenakiliwa zaidi ya miaka elfu kabla maandishi ya zamani zaidi kupatikana hadi wakati huo. Lilikuwa na Kitabu kizima cha Isaya.

26

Bwana Frederic Kenyon, mmoja kati ya walio sifika katika taaluma yao na raisi wa Chuo cha Uingereza cha maarifa ya mambo ya kale (Akiolojia) alitaarifu hivi:

Kwenye sura moja yenye maneno 166 kuna neno moja tu (lenye herufi tatu) liletalo utata na hii ikiwa ni baada ya miaka elfu ya mpisho,

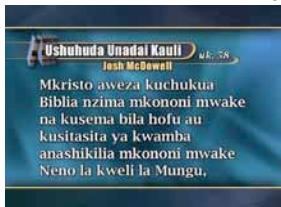
27

na neno hili halina uzito kiasi cha kubadili maana ya ujumbe!

28

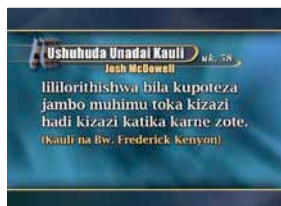
Bw Frederic Kenyon anaiweka hivi:

29

Mkristo aweza kuchukua Biblia nzima katika mkono wake na kusema bila hofu au kusitasita ya kwamba anashikilia mkononi mwake Neno la kweli la Mungu,

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

30

lililorithishwa bila kupoteza jambo muhimu toka kizazi hadi kizazi katika karne zote.

31

Bw Kenyon alitoa kauli hii baada ya kutumia maisha yake katika utafiti mkubwa wa ushuhuda wa jinsi Biblia ilivyo pitishwa (ilivyo pishwa) na athari ambazo zaweza kuwa zilipatikana kutokana na mpisho huo kwa ujumbe ulio Kitabuni.

32

Wakosoaji wa Biblia karne moja iliyopita walikuwa wamepata sababu nyingi zilizozua mashaka juu ya Biblia, lakini lawama hizi nyingi zimenyamazishwa na koleo la wachimbuzi wa mambo ya kale.

33

Hadi karne ya kumi na tisa, machache sana yalikuwa yakifahamika juu ya nyakati zilizopita isipokuwa kwa yale ambayo Biblia ilikuwa imeyasema kuzihusu.

34

Historia ya kale ilionekana kufungwa milele ndani ya maandishi ya picha zisizo za kawaida za Misri. Kwa sababu hakuna hata mmoja kule Misri, wala duniani kote, aliyeweza kuyafumbua.

35

Kisha mwaka 1798, Napolioni aliongoza safari ya kijeshi hadi Misri. Akiwa na askari wake 38,000, Napolioni alichukua wasanii mia, wataalamu wa lugha, na wanasayansi ili wamsaidie kuelewa kwa ubora zaidi historia ya nchi hii iliyomkanganya.

36

Kila mahali, waliona kumbukumbu za zamani- maandishi yasiyosomeka kwa urahisi, sanamu na makaburi yaliyopambwa na kuta za mahekalu. Napolioni na wasomi wake walishangaa haya maandishi ya picha yalikuwa na ujumbe gani wa siri.

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

37

Mwaka mmoja baadaye, 1799, uvumbuzi muhimu kuliko wote uliokuwa umefanyika hadi wakati huo katika maarifa ya mambo ya kale ulifanyika.

38

Mmojawapo kati ya askari wa Napolioni alifukua kile kilichokuja fahamika kama Jiwe la Rosetta, jiwe jeusi -lenye sentimeta 122 za urefu na sentimeta 76 upana (futi nne kwa futi mbili na nusu) hilo lingefungua fumbo la maandishi ya picha na kufunua siri zilizofichika kwa karne nyingi.

39

Jiwe la Rosetta hivi sasa limewekwa katika jumba la makumbusho la Uingereza.

40

Huu ubamba wa mwamba, uliofukuliwa karibu na mji wa Rosetta - mahali matawi ya mto yanapoingilia baharini, ulikuwa na tamko la kale katika lugha tatu tofauti:

41

Hieroglyphic (maandishi ya picha), kidemo cha Misri, na Kiyunani.

Kwa kweli, wasomi waliweza kutafsiri kwa urahisi maandishi ya kiyunani, bali lugha ya picha ilikuwa kitu kingine.

42

Hata hivyo, miaka ishirini baadaye, mwaka wa 1822, kijana mwenye akili sana wa Kifaransa kwa jina la Jean Francois Champollion aliistua dunia kwa kuvumbua lugha ya picha iliyoko kwenye Jiwe la Rosetta.

43

Hivyo hazina kubwa ya Misri ya kale ikafunguliwa kwa wasomi wa dunia.

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

44

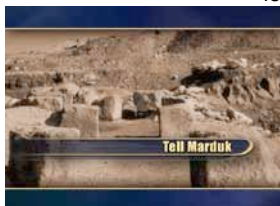
Lakini jambo la muhimu zaidi, historia ya Misri iliyokuwa imesahauliwa kwa muda mrefu sasa iliyathibitisha maandiko.

Mawe yalilia ya kwamba kile Biblia ilichokisema kilikuwa ni kweli!

45

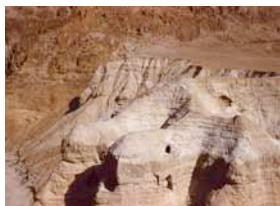
Kadiri wachimbuzi wa mambo ya kale wanavyoendelea kuchimba, ndivyo wanavyozidi kupata shuhuda za historia ya Biblia kwa kupata rekodi za kihistoria za tamaduni zilizopita.

46

Uvumbuzi wa karibuni wa Tell Marduk, umesisimua ulimwengu wa akiolojia.

Jiji hili lilikuwa likiitwa Ebla katika Syria- na hili eneo liliwahi kuwa la jamii iliyokuwa tajiri na iliyoerevuka ya takribani watu 300,000.

47

Tangu uvumbuzi wa Magombo ya Dead Sea hakujawahi kuwa na msisimko mkubwa kiasi hicho kwa wasomi wa eneo hili hapo uvumbuzi huu ulipofanyika!

Lakini ni jambo la kuisisimua zaidi kwa wanafunzi wa Biblia.

48

Katika shule ya uandishi iliyounganika na ikulu ya jiji, vibao vya udongo na vipande vipande vingine 14,000 vilivyoandikwa vilipatikana, na vilionyesha kuwa vya nyakati za 2300 KK.

Ofisi ya kumbukumbu ya serikali ya zamani kuliko zote ilikuwa na rekodi rasmi za ufalme wa Ebla kwa zaidi ya karne moja.

49

Baadhi ya wanahistoria walikuwa wamehoji kama Waebrania walikuwa wameendeleza sanaa ya uandishi ulipofikia wakati wa Musa.

Hadi kufikia karne ya kumi na tisa, hakuna ushuhuda wa kihistoria uliokuwa umepatikana kulihakikisha hilo.

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

50

Hata hivyo, bamba(mbao) za mawe za Ebla na zingine zaonekana kurudi nyuma katika historia hadi kabla ya wakati wa Musa.

Kwa kweli, wanaakiolojia wamevumbua maktaba nzima ambazo muda wake unaonekana kurudi nyuma hadi karne kadhaa kabla ya Musa.

51

Mbao za mawe za Ebla zinaeleza juu ya kisa cha Uumbaji na kisa cha Gharika.

Pia yaliyotajwa ni majina na sehemu ambazo zinashabihiana na zile za kibiblia: Esau, Ibrahimu, Israeli, Sinai, hata Yerusalemu.

52

Lakini jambo lakushangaza zaidi ni kutajwa kwa majiji ya dhambi mawili- Sodoma na Gomora.

Kabla ya uvumbuzi wa hizi mbao za mawe, hakuna kumbukumbu yoyote ya kihistoria ya miji hii iliyokuwa imefahamika isipokuwa katika Biblia.

Hivyo, hizi zilidhaniwa kuwa ni sehemu za kubuni tu.

53

Hata hivyo, vitabu vingi itabidi viandikwe tena, kwani uvumbuzi huu kwa kweli unathibitisha majina mengi ya kijiografia ya wakati huo.

54

Baadhi ya waandishi itawabidi wakubali ya kwamba Mwanzo ni zaidi ya nyimbo tu za kale na mapokeo. Uvumbuzi kule Ebla na penginepo umethibitisha ukweli wa Biblia!

55

(Fungu: Zaburi 119:160)

Daudi anasema, Jumla ya Neno lako ni kweli..

56

(Fungu: Isaya 45:19)

Mungu anasema katika Isaya 45:19: ...Mimi, BWANA, nasema haki; nanena mambo ya adili.

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

57

Wanasema ya kwamba wafu hawasemi hadithi.
Wanasema!
Hadithi zinazosisimua kuliko hadithi za kubuni.
Tamaduni zilizokufa zamani zinanena kutoka
kwenye makaburi ya mavumbi, zikihakikisha usahihi
na kuaminika kwa Neno la Mungu.

58

Hadi karne ya kumi na tisa, baadhi ya wasomi
waliamini ya kwamba Malkia Semiramis alijenga
Babeli.
Wakati huo huo katika Biblia, Danieli alimnukuu
Mfalme Nebukadneza akisema,

59

(Fungu: Danieli 4:30)
....Mji huu siyo Babeli mkubwa nilioujenga mimi?
Ni nani aliyekuwa sahihi?

60

Mwaka 1899, Robert Koldewey alianza kuchimbua
mabaki ya zamani ya Babeli, akafukua makumi elfu
ya matofali yaliyokuwa yametengenezwa kwa
kuchomwa kwenye tanuru, yote yakiwa na muhuri
wa Mfalme Nebukadneza, yote yakiwa
yamechukuliwa toka kwa kuta na mahekalu ya jiji!

61

Mbao ya jiwe ya kikabari, iliyoelezea mafanikio ya
Nebukadneza, ilipatwa pia na wana akiolojia wa
Babeli.

62

Katika huo, mfalme alisema, Ngome za Esagila na
Babeli niliziimarisha na kuthibitisha jina la utawala
wangu milele.

63

(Fungu: Danieli 4:30)
Biblia yasema ya kwamba Nebukadneza mwenye
kiburi akanena, akasema, 'Mji huu sio Babeli,

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

64

mkubwa nilioujenga mimi, uwe kao langu la kifalme, kwa uwezo wa nguvu zangu, ili uwe utukufu wa enzi yangu? Danieli 4:30

65

Maandishi ya Nyumba ya India Mashariki, sasa yakiwa London, yalitenga safu sita kwa ajili ya maandishi ya Babeli na hapa kuweka maelezo juu ya miradi mikubwa ya ujenzi wa Nebukadneza. Hapa tena koleo likatetea Neno la Mungu.

66

Fumbo jingine la historia ya kidunia lilikuwa la kukosekana kwa Belshaza kama mtawala wa Babeli. Biblia ilimtaja Belshaza kama mtawala wa Babeli aliyeshuhudia maandiko katika ukuta wa ukumbi wa sherehe.

Je, yeye alikuwa tu ni matokeo ya ubunifu wa akili nzuri ya Danieli? La hasha!

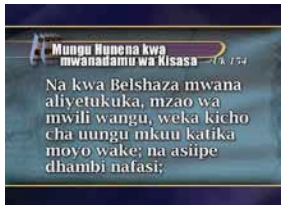
67

Nabonidus, mrithi wa Nebukadneza mkuu, alikuwa amekabidhi ufalme kwa mwanae Belshaza, alipokuwa awe mbali huko Tema Uarabuni kwa miaka kumi.

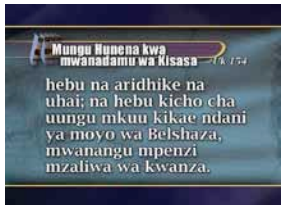
68

Bamba zitokanazo na uvumbuzi wa wanaakiolojia zinasema kwamba ufalme ulikabidhiwa kwa hakika kwa Belshaza, mwana mrithi wa kifalme. Hapa ni yale yaliyokuwa yameandikwa:

69

Na kwa Belshaza mwana aliyetukuka, mzao wa mwili wangu, weka kicho cha uungu mkuu katika moyo wake; na asiipe dhambi nafasi;

70

hebu na aridhike na uhai; na hebu kicho cha uungu mkuu kika katika moyo wa Belshaza, mwanangu mpenzi mzaliwa wa kwanza. Mungu Hunena kwa mwanadamu wa Kisasa, Uk.154.

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

71

(Fungu: Danieli 12:4)

Je si jambo la kupendeza ya kwamba mwisho ya kitabu cha Danieli, tunasoma:

Lakini wewe, Ee Danieli, yafunge maneno haya, ukakitie muhuri kitabu, hata wakati wa mwisho:

72

wengi wataenda mbio huko na huko, na maarifa yataongezeka.

Danieli 12:4.

Maarifa yangeongezeka siyo tu katika ulimwengu wa kisayansi.

Maarifa yangeongezeka pia katika kuwa na usahihi wa Neno la Mungu.

73

Matofali na mizinga, bamba za mawe na nyaraka za kale - zilizochimbuliwa na wanaakiolojia - vyote vinahakikisha ya kwamba kile Biblia ikisemacho ni kweli!

74

Hata hivyo, kingine kinachothibitisha kwa nguvu ya kwamba Biblia ni Neno la Mungu lililo vuviwa ni uwezo wake wa kutaja mambo ya usoni.

75

(Fungu: Isaya 46:9 - 10)

..Mimi ni Mungu, wala hapana aliye kama mimi,

76

nitangazaye mwisho tangu mwanzo, na tangu zamani za kale mambo yasiyotendeka bado. Isaya 46:9,10.

77

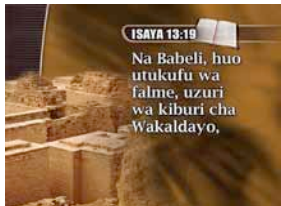
Ndiyo, Mungu anapolifungua pazia la wakati, akitupatia muonjo wa wakati ujao, anaonyesha kwa dunia ya kwamba Biblia si tu kitabu cha kawaida. Ni Kitabu Chake.

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

78

Kabla ya Babeli kufikia kilele cha ukuu wake na utukufu, Kitabu cha Mungu kilitabiri kuanguka kwake:

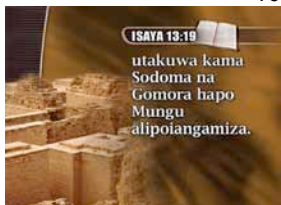

79

ISAYA 13:19
Na Babeli, huo
utukufu wa
falme, uzuri
wa kiburi cha
Wakaldayo,

(Fungu: Isaya 13:19)

Na Babeli, huo utukufu wa falme, uzuri wa kiburi cha Wakaldayo,

80

ISAYA 13:19
utakuwa kama
Sodoma na
Gomora hapo
Mungu
alipoiangamiza.

utakuwa kama Sodoma na Gomora hapo Mungu alipoiangamiza.

Isaya 13:19.

Biblia ilitabiri hata mamlaka ambayo yangeuangusha ufalme huu mkuu.

81

YEREMIA 51:11
BWANA
ameziamsha
roho za wafalme
wa Wamedi;
kwa sababu
shauri lake
ni juu ya Babeli
auangamize

(Fungu: Yeremia 51:11)

BWANA ameziamsha roho za wafalme wa Wamedi; kwa sababu shauri lake ni juu ya Babeli auangamize; Yeremia 51:11.

82

Jina la mtu ambaye angeongoza majeshi dhidi ya Babeli lilitabiriwa miaka 150 kabla yake kuzaliwa, na pia jinsi ambavyo angelitenda.

83

ISAYA 45:1
Haya ndiyo
BWANA
amwambiyao
Koreshi, masihi
wake, ...nita...
fungua milango
mbele yake ...

(Fungu: Isaya 45:1)

Haya ndiyo BWANA amwambiyao Koreshi, masihi wake, ...nita....fungua milango mbele yake,.....

Isaya 45:1.

Je, unabii wa Biblia ulitimizwa?

Hata kila herufi!

84

Katika Ukumbi wa Kiajemi wa Jumba la Makumbusho la Uingereza umesimama ule 'mzinga' wa Koreshi--uliogunduliwa katika mabaki ya Babeli. Katika huu mzinga wa udongo, Koreshi anaelezea juu ya ushindi wake! Maelezo yako sahihi hata kwa undani!

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

85

Biblia haikutabiri tu juu ya maangamivu ya Babeli, ilieleza pia yafuatayo:

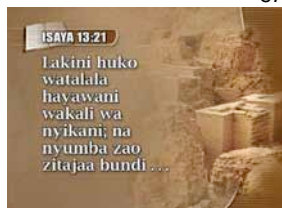
86

(Fungu:Yeremia 51:37)
Na Babeli utakuwa magofu.... Yeremia 51:37.

87

(Fungu: Isaya 13:20-21)
Isaya aliandika:
Hautakaliwa na watu tena kabisa...

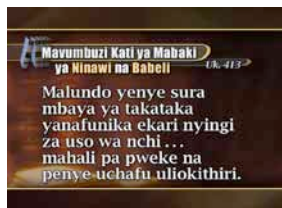
88

Lakini huko watalala hayawani wakali wa nyikani; na nyumba zao zitajaa bundi.....
Isaya 13:20,21.

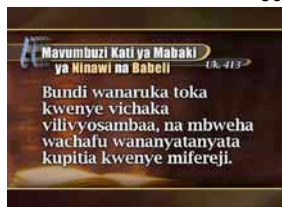
89

Mungu peke yake ndiye ambaye angeliweza kuona wakati unaokuja na kutabiri kwa usahihi kiasi hicho juu ya hatima ya Babeli mkuu.
Mvumbuzi Austen H. Layard anaelezea juu ya eneo la Babeli ya kale:

90

Malundo yenye sura mbaya ya takataka yanafunika ekari nyingi za uso wa nchi....mahali pa pweke na penye uchafu uliokithiri.

91

Bundi wanaruka toka kwenye vichaka vilivyosambaa, na mbweha wachafu wananyatanyata kupitia kwenye mifereji.
Mavumbuzi Kati ya Mabaki ya Ninawi na Babeli, Uk. 413.

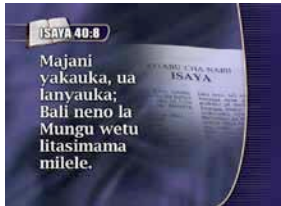
5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

92

Kuhusu utukufu wa zamani wa Babeli, hakuna kilichosalia ila jina lake katika kibao kando ya barabara.

Malundo makubwa yaliyosambaa juu ya mabaki ya Babeli ya kale ni kithibitisho hakika cha uvuvio na ukamilifu wa Biblia.

93

(Fungu: Isaya 40:8)

Twaweza kukubaliana na nabii:

Majani yakauka, ua lanyauka;

Bali neno la Mungu wetu litasimama milele.

Isaya 40:8.

94

Rafiki, kama Mungu aweza kuona mbele karne nyingi kama ilivyokuwa kwa falme za kale, je, twaweza kutilia mashaka hata kidogo uwezo wake na hekima ya kutabiri kwa usahihi kile kilichopo mbeleni katika maisha yetu? Vigumu!

95

Kwa kweli, unabii wa Biblia unatupatia upendeleo wa kuvuta mapazia, na kuangalia wakati ujao kupitia kwa macho ya Mungu, na kupata picha halisi ya utatuzi wake kwa matatizo yanayotishia uhai wa mwanadamu katika Sayari Dunia.

96

Biblia ni zaidi ya historia inayoaminika, ni zaidi ya vithibitisho vya kisayansi, ni zaidi ya unabii uliotimizwa.

Kama isingelikuwa hivyo, isingelikuwa neno jinsi watu walivyoitendea.

97

Neno kuu la Kitabu, kiini chake kabisa, ni taarifa ya kile kilichofanyika katika kilima chenye mawe mawe nje ya Yerusalemu zaidi ya karne kumi na tisa zilizopita. Kile tunachoamini kuhusu lile tukio kinafanya tofauti!

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

98

Ama Mwana wa Mungu Aliye Hai alikufa katika msalaba ule au la.
Ama alikuwa Yeye ambaye Biblia inasema alikuwa au la!
Kalvari ilikuwa ni ndoto tu au halisi?
Inafanya tofauti, na tunahitaji kujua!

99

Pengine kielelezo kikuu zaidi ya vyote kwamba Biblia ipo kama inavyodai ni uwezo uliomo katika Kitabu wa kubadiili maisha.
Uwezo huo umefungwa katika mtu mmoja--Yesu Kristo! Yesu alisema,

100

Mwayachunguza maandiko, kwa sababu mnadhani kwamba ninyi mna uzima wa milele ndani yake; na hayo ndiyo yanayonishuhudia.
Yohana 5:39

101

Yesu alikuwa akinena kuhusu Agano la Kale, kwani Agano Jipya halikuwa limeandikwa bado! Na unapofungua kurasa za Agano la Kale, utagundua kwamba zinatabiri juu ya Masihi ajaye na kueleza Utume wake wa upendo na wokovu.

102

Halafu akawaambia, Hii ndiyo maana ya maneno niliyowaambia nilipokuwa pamoja nanyi: kwamba ilikuwa lazima kukamilisha

103

yote yaliyoandikwa juu yangu katika Sheria ya Musa na katika vitabu vya manabii na katika kitabu cha Zaburi.
Luka 24:44.

104

Agano la Kale lilitabiri juu ya Kristo, na Agano Jipya ni kisa cha maisha yake.
Hivyo unaona, Biblia nzima ni ufunuo wa Yesu Kristo, aliyekuja kuonyesha sayari iliyokuwa katika uasi jinsi ya Baba yake alivyo.

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

105

Hiyo ndiyo sababu Biblia inaitwa Neno Lililo hai la Mungu.

Inabeba nguvu ya kushangaza pamoja nayo popote iendapo - nguvu inayobadili maisha, inayobadili tabia ya mwanadamu, itoayo nguvu kwa wadhaifu, moyo mkuu kwa waliovunjika moyo na tumaini kwa wanaokufa.

Katika historia yote, uwezo wa Biblia kubadili watu umehakikishwa tena na tena. Watu waliotawaliwa na hasira wamebadilishwa kuwa wenye amani kwa nguvu ya Biblia.

106

Watu waovu na waliotawaliwa na tamaa wametakaswa na kuwa safi.

Walevi wameokolewa kutoka katika ulevi, wezi toka katika wizi, waongo toka katika kudanganya.

Huhitaji kuangalia mbali leo kuona wauaji wa kutisha gerezani ambao wamebadilishwa na kuwa Wakristo wenye furaha kwa njia ya nguvu ya Biblia.

107

Huhitaji kutizama mbali kuona ndoa zilizokuwa zikielekea moja kwa moja katika talaka, ambazo sasa zimeokolewa na kujazwa na upendo mpya kwa njia ya nguvu ya Biblia.

Hakuna awezaye kusoma Biblia kwa uaminifu, kila siku, bila ya Kitabu cha Mungu kumbadilisha.

Na kama utatumia wakati kila siku kusoma Biblia, rafiki yangu, itakubadilisha pia.

108

Yesu alitumia muda wake akibadilisha watu.

Hicho ndicho kiini cha dini ya Kikristo. Na hicho ndicho kiini pia cha Biblia, siri ya uwezo wake.

109

(Fungu: Yohana 8:32)

Yesu alijua ni nguvu gani inayobadili watu:

Tena mtaifahamu kweli, nayo hiyo kweli itawaweka huru. Yohana 8:32.

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

110

Ni kweli iwekayo watu huru-- inayobadili watu!
Ni kweli imfanyayo mlevi kuacha kunywa vileo na kuwa baba mwenye upendo.

Ni ukweli umwekao huru mtumiaji wa madawa ya kulevya.

Kukiwa na udanganyifu mwingi kiasi hiki duniani leo, tunahoji, Ukweli ni nini?

111

(Fungu: Yohana 17:17)

Yesu alitoa jibu:

(Iamini Biblia) Neno lako ndiyo kweli. Yohana 17:17. Biblia, Neno la Mungu, ni kweli!

Nguvu ya Neno hilo yaweza badili mioyo ya wanaume na wanawake.

112

Lakini Neno la Mungu laweza kubadili wale tu waliotayari kubadilishwa--wale waliotayari kumkubali Mtu aliyetajwa humo Kitabuni, Yesu Kristo.

Na mamilioni ya watu wamebadilishwa kadiri walivyojifunza Biblia.

Hakuna nguvu inayozidi hii katika dunia igusayo mioyo na kubadilisha maisha.

Unaona rafiki, kile tufanyacho na Kitabu, huleta tofauti.

Ni zaidi ya kitabu cha kubeba kanisani au cha kurembesha kwenye kabati za nyumba zetu!

Ni zaidi ya taarifa isaidiayo ama ushauri wa maana

Ni Mungu anenaye na mioyo yetu.

Ni barua yake ya upendo kwa watoto wake katika Sayari Dunia.

Ndani yake kuna siri ya kuishi, siri ya furaha ya kudumu, na amani ya mawazo.

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

113

(Video Sek 12) Hebu niwape kisa juu ya uwezo wa neno la Mungu wa kubadili maisha. Miaka mingi iliyopita, kulikuwa na meli iliyoitwa Bounty. Mwaka 1790, Nahodha Bligh na kikosi cha mabaharia wake waliondoka Uingereza ili kuleta shehena ya miche ya mifenesi ili kuipandikiza katika visiwa vya magharibi ili kuwa chakula rahisi kwa watumwa.

114

Kwa sababu ya uongozi wa kikatili wa Bligh na jinsi alivyowatendea vibaya mabaharia wake, kulizuka uasi, na Fletcher Christian, kiongozi wa uasi, aliwatenga Bligh pamoja na mabaharia 18 katika mtumbwi mdogo. Walifaulu kupata njia ya kurudi hadi Uingereza kwa sababu pia ya uzoefu wa nahodha Bligh wa kusafiri majini.

115

Mabaharia waliosalia katika Bounty hawakuwa na wakati mzuri sana, bali waliishia katika kisiwa kisicho na wakaaji cha Pitcairn.

116

Waliichoma meli - Bounty, ili wasionekane. Walipokuwa Tahiti, Bligh alikuwa amechukua wanawake kadhaa na watoto na wanaume wenyeji wachache. Taabu iliwafika waasi hawa walipokuwa wakijifunza kutengeneza pombe. Kulikuwa na mauaji na uhalifu na kwa muda mfupi kulikuwa na mtu mmoja tu, John Adams, pamoja na wanawake na watoto.

5 - SIRI ZA MAGOMBO YA KALE

117

John Adams alitafuta hadi alipoona Biblia ya Bounty ambayo ilikuwa katika sanduku. Alianza kuisoma na kadiri alivyoendelea kuisoma badiliko kubwa lilimjia. Alitambua ya kwamba wajibu mkubwa ulikuwa umemjia ili kuwasaidia watoto hawa kuwa na maisha mazuri yajayo.

Alianza kuwaelimisha jinsi ya kusoma na kuandika na jinsi ya kuishi.

Mabadiliko ya kushangaza kati ya wakazi wote kisiwani uliweka mvuto kwa mashua zilizokuwa zikipita, kisha serikali ya Uingereza, na hatimaye dunia nzima.

118

Biblia yaweza kubadili maisha yako pia rafiki. Tusomapo Biblia, Roho Mtakatifu yule yule aliyevuvia waandishi wa Biblia kuandika neno la Mungu karne nyingi zilizopita, hubadili maisha yetu tunapojifunza.

Njoo kwa neno la Mungu ukiwa na mawazo yaliyofunguka katika imani isiyogawanyika kisha sema:

Ee Bwana, nionyeshe kweli yako, nami nitaifuata.

Ee Bwana, funua mabadiliko yoyote ninayohitaji kufanya katika maisha yangu.

Ee Bwana, natamani kukuona kama Mwokozi abadiliye maisha mwenye upendo, na mwenye kusamehe katika kurasa za neno lako.

119

Ndiyo, rafiki, si kitabu tu-ni mwandishi wa kitabu aletaye tofauti

Tunapopata picha ya yule mwandishi, imani yetu itakua.

Kwani kumjua ni kumpenda na kumuamini.